

**PRIJEDLOG ZAKONA O USKRATI ISPLATE POJEDINI
MATERIJALNIH PRAVA ZAPOSLENIMA U JAVNIM SLUŽBAMA S
KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4., a u vezi s člankom 55. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 85/2010 - pročišćeni tekst).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU ZAKONOM TE POSLJEDICE DONOŠENJA ZAKONA

Nakon višegodišnjeg uzastopnog gospodarskog rasta, rasta zaposlenosti i pada nezaposlenosti, jak utjecaj globalne gospodarske i financijske krize tijekom protekle tri godine, preokrenuo je trend makroekonomskih kretanja. Pad bruto domaćeg proizvoda izravno je utjecao na gašenje radnih mjesta, smanjenje zaposlenosti i nagli porast stope nezaposlenosti. Prosječan broj registriranih nezaposlenih osoba u prvih 10 mjeseci 2012. godine iznosio je 318.662 te je u usporedbi s istim razdobljem 2011. godine povećan za 14.014 ili 4,6%. Broj zaposlenih osoba u listopadu 2012. godine iznosio je 1.355.472, što je 25.039 ili 1,8% manje u usporedbi s 2012. godinom. Stopa registrirane nezaposlenosti u listopadu 2012. iznosila je 19,6%, što predstavlja porast od 2,2 postotna boda u odnosu na 2011. godinu. Anketna stopa nezaposlenosti iznosila je 14,5% u drugom kvartalu 2012. godine te je povećana za 1 postotni bod u usporedbi s 2011. Industrijska proizvodnja u 2010. zabilježila međugodišnji pad od 1,5 posto, u 2011. godini od 1,2 posto, a u prvih devet mjeseci 2012. godine pad od 5,6 posto. Indeks građevinskih radova smanjen je u 2010. i 2011. na međugodišnjoj razini od 15,9 posto i 9,1 posto, a u prvih osam mjeseci 2012. godine 11,0 posto. Trgovina na malo zabilježila je realni pad od 1,8 posto u 2010. te rast od 1,0 posto u 2011., dok je u prvih devet mjeseci 2012. godine ostvarila pad od 3,5 posto. S obzirom da se očekuje nastavak negativnih makroekonomskih kretanja te pad realnog bruto domaćeg proizvoda u 2012. godini, trend smanjivanja zaposlenosti i rasta nezaposlenosti nastaviti će se do proljeća 2013. godine. Budući da je zbog nepovoljnih gospodarskih i financijskih kretanja u eurozoni financiranje deficita Državnog proračuna otežano, te da planirani manjak u 2013. godini iznosi 10,9 milijardi kuna, što će dovesti do daljnjeg porasta rashoda za kamate, koji s iznosom od 9,5 milijardi kuna čine gotovo 90 posto ukupnog manjka, nužno je provesti daljnje mjere fiskalne štednje radi smanjenja javnog duga, što nameće i nužnost preispitivanja troškova rada u javnim službama.

S obzirom da na troškove rada, koji su u Republici Hrvatskoj osjetno viši od troškova rada zemalja članica Europske unije, neizravno utječu i mnogobrojna materijalna prava i dodaci zaposlenih u državnim i javnim službama, započeli su kolektivni pregovori vezani uz pojedine institute i pojedina materijalna prava zaposlenika, kako bi se u cilju konsolidiranja i očuvanja fiskalne stabilnosti privremeno smanjili troškovi zaposlenih u državnoj i javnoj službi. U ovom trenutku se na području rada državnih i javnih službi primjenjuje niz kolektivnih ugovora, odnosno sporazuma i drugih ugovora, koji su zaključivani u vrijeme boljeg gospodarskog stanja, rasta plaća i drugih materijalnih prava, a koje u vrijeme recesije i nužnih mjera štednje, više nije moguće u potpunosti poštivati. Zbog održanja fiskalne stabilnosti troškova zaposlenih u državnim tijelima i javnim službama uočeni problem nedostataka sredstava za poštivanje ugovorenih materijalnih prava, moguće

je riješiti ili na način da se privremeno ograniče neka od tih ugovorenih prava ili da se smanjenjem broja zaposlenih smanje ukupni troškovi zaposlenih.

S obzirom da je zajedničko opredjeljenje svih socijalnih partnera, usmjereno primarno na očuvanje radnih mjesta i održanje razine zaposlenosti, rješenje za postizanje fiskalne održivosti pokušalo se pronaći otvaranjem pregovora o izmjenama postojećih kolektivnih ugovora, kako bi se privremenim umanjenjem ili suspenzijom pojedinih materijalnih prava ostvarile potrebne uštede. Postupak pregovora sa sindikatima državnih službenika okončan je potpisivanjem novog Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike (Narodne novine, broj 89/12), a njegovim Dodatkom ugovorena je neisplata prigodnih nagrada i pojedinih materijalnih prava državnih službenika u 2012. i 2013. godini, čime je ostvaren dio potrebnih ušteda u Državnom proračunu.

Pregovori o izmjeni Temeljnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama dovršeni su 4. prosinca 2012. godine. Dodatkom tom kolektivnom ugovoru ugovoreno je da ukoliko pojedino materijalno pravo postane utuživo temeljem granskih kolektivnih ugovora, u kojima je razina materijalnih prava radnika također ugovorena, Vlada Republike Hrvatske priznaje utuživost tih prava i drugim službenicima i namještenicima u javnim službama na koje se ti kolektivni ugovori ne primjenjuju. Uvažavajući okolnost da se materijalna prava zaposlenih u državnim i javnim službama financiraju od istovjetnih javnih i fiskalnih prihoda, posebnu brigu je potrebno voditi o nužnosti da opseg i visina njihovih prava bude ujednačena. Zbog održavanja fiskalne održivosti sustava javnih službi, te činjenice da se kolektivni pregovori o izmjeni granskih kolektivnih ugovora neće moći dovršiti prije obveze isplate godišnje nagrade za Božićne blagdane, zaposlenima u javnim službama nužno je, uskratiti isplatu godišnje nagrade za Božićne blagdane (božićnice) za 2012. godinu i regresa za korištenje godišnjeg odmora za 2013. godinu.

Uskratom isplate ova dva materijalna prava zaposlenih u javnim službama u 2012. i 2013. godini, koja proizlaze samo i isključivo iz ugovorenih obveza, a ne iz zakona i drugih propisa, ostvarit će se odgovarajući dio potrebnih ušteda u Državnom proračunu.

Pri tome je važno istaknuti i okolnost da su institut plaća i drugih ugovorenih materijalnih prava te drugih prava iz rada i nadalje na snazi, u primjeni i u isplati te da je o njima i nadalje otvorena puna sloboda kolektivnog pregovaranja i mijenjanja odnosno zaključivanja kolektivnih ugovora.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovoga Zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u Državnom proračunu Republike Hrvatske jer ne dovodi do povećanja rashoda Državnog proračuna, ali će utjecati na postizanje određenih ušteda u području troškova Državnog proračuna za zaposlene u javnim službama, koji se procjenjuje u visini od 350 milijuna kuna za 2012. godinu, te 350 milijuna kuna za 2013. godinu.

IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Temelj za donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku, kao i njegovog stupanja na snagu nalazi se u odredbi članka 159. Poslovnika Hrvatskoga sabora, a to su osobito opravdani državni razlozi, odnosno potreba da se u uvjetima gospodarske i financijske krize, te njenog negativnog utjecaja na fiskalnu održivost Državnog proračuna i zaposlenost, smanjenjem troškova rada očuva što veći broj radnih mjesta u javnim službama. Iz navedenih razloga predlaže se i stupanje zakona na snagu danom objave u Narodnim novinama.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O USKRATI ISPLATE POJEDINI MATERIJALNIH PRAVA ZAPOSLENIMA U JAVNIM SLUŽBAMA

Članak 1.

Ovim se Zakonom, zbog promijenjene gospodarske situacije i nužnosti ujednačenog uređenja prava državnih i javnih službenika, za 2012. i 2013. godinu uskraćuje isplata pojedinih materijalnih prava, koja su za zaposlene u javnim službama ugovorena kolektivnim ugovorima ili drugim sporazumima čiji je potpisnik Vlada Republike Hrvatske.

Članak 2.

(1) Zaposlenima u javnim službama se uskraćuje pravo na isplatu godišnje nagrade za Božićne blagdane, odnosno božićnice za 2012. i 2013. godinu.

(2) Zaposlenima u javnim službama se uskraćuje pravo na isplatu regresa za korištenje godišnjeg odmora za 2013. godinu.

Članak 3.

Na prava iz odredbe članka 2. ovoga Zakona, ne primjenjuje se odredba članka 7. stavka 3. Zakona o radu (Narodne novine broj 149/09, 61/11 i 82/12).

Članak 4.

Ovaj Zakon stupa na snagu danom objave u "Narodnim novinama".

V. OBRAZLOŽENJE POJEDINIH ODREDBI

Članak 1.

Ovim se člankom određuje predmet zakonskog uređenja, odnosno propisuje uskrata isplate pojedinih materijalnih prava u 2012. i 2013. godini, koja su za zaposlene u državnim i javnim službama ugovorena kolektivnim ugovorima i drugim sporazumima, kojima je Vlada Republike Hrvatske potpisnica i stranka.

Članak 2.

Ovim se člankom propisuje uskrata isplate jednokratnih materijalnog prava i to na godišnju nagradu za Božićne blagdane za 2012. godinu i na regres za korištenje godišnjeg odmora za 2013. godinu.

Članak 3.

Ovim se člankom, za uskraćena materijalna prava, isključuje primjena za radnika najpovoljnijeg prava utvrđenog Zakonom o radu.

Članak 4.

Određuje stupanje na snagu ovoga Zakona.